

Tuần 20
Tiết 78, 79

Nội dung 3: Thực hành Tiếng Việt

I. MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

1. Kiến thức

- Giúp học sinh ôn tập và trau dồi kiến thức công dụng của dấu ngoặc kép, chức năng và đặc điểm văn bản, đoạn văn qua thực hành các bài tập.

2. Kỹ năng

- Học sinh làm việc cá nhân, hoàn thành bài tập.

3. Thái độ:

- Tích cực xây dựng bài
- Yêu thích bộ môn

II. KIẾN THỨC CƠ BẢN

- Dấu ngoặc kép: Dùng để hiểu một từ ngữ không theo nghĩa thông thường.

- Đặc điểm và chức năng của đoạn văn: là sản phẩm của hoạt động giao tiếp bằng ngôn ngữ, thường là tập hợp của các câu, đoạn, hoàn chỉnh về nội dung và hình thức, có tính liên kết chặt chẽ và nhằm đạt một mục tiêu giao tiếp nhất định.

Bài tập 1: Tìm trong văn bản *Tuổi thơ tôi* các từ ngữ được đặt trong dấu ngoặc kép. Chỉ ra nghĩa thông thường và nghĩa theo dụng ý của tác giả bằng cách điền thông tin vào bảng sau:

Từ ngữ trong ngoặc kép	Nghĩa thông thường	Nghĩa theo dụng ý của tác giả

Bài tập 2/18

- Đặt câu có dấu ngoặc kép: Các bạn ồ lên thích thú, thì ra Lan là một "danh ca" chính hiệu.

Tác dụng dấu ngoặc kép: Nhấn mạnh từ *danh ca* được dùng với ý nghĩa đặc biệt là chỉ người hát rất hay, hát hay như ca sĩ.

Bài tập 3/18

- Văn bản *Con gái của mẹ* có hai đoạn: một đoạn nói về tình cảm của mẹ dành cho con, đoạn còn lại nói về tình yêu thương Lam Anh dành cho mẹ.

Bài tập 4/18

Tìm câu chủ đề (nếu có) trong các đoạn văn sau:

Câu chủ đề là: bài ca có thể là lời của cô gái (câu văn mang nội dung khái quát của cả đoạn văn, thường đứng ở đầu hoặc cuối đoạn văn)

Không có câu chủ đề.

III. BÀI GHI

Tiết 78,79

Nội dung 3: Thực hành Tiếng Việt

Bài tập 1/ 17

Từ ngữ trong ngoặc kép	Nghĩa thông thường	Nghĩa theo dụng ý của tác giả
<i>Thâm thiết</i>	Thê thảm, thống thiết.	Trớ trêu (tình huống của nhân vật)
<i>Làm giàu</i>	Làm cho trở nên giàu có, nhiều của cải, tiền bạc.	Tích lũy những viên bi (hành động của nhân vật Lợi)
<i>Võ đài</i>	Đài đấu võ.	Tổ chức chọi đé
<i>Cao thủ</i>	Người có khả năng ứng phó hơn hẳn người khác.	Một chú đé thiện chiến
<i>Ra giang hồ</i>	Gia nhập vào giang hồ- thế giới võ hiệp nơi các anh hùng, võ hiệp hành tẩu	Sự xuất hiện của đé lửa trong trò chơi trội đé của bọn trẻ con.
<i>Trả thù</i>	Làm cho người đã gây hại cho mình chịu điều xứng đáng với điều người đó đã gây ra.	Nghịch ngợm (hành động của bọn trẻ con)
<i>Cử hành tang lễ</i>	Tổ chức tang lễ cho người đã mất.	Chôn cất đé.

Bài tập 2/18

Đặt câu có dấu ngoặc kép: Các bạn ồ lên thích thú, thì ra Lan là một "danh ca" chính hiệu.

Tác dụng dấu ngoặc kép: Nhấn mạnh từ *danh ca* được dùng với ý nghĩa đặc biệt là chỉ người hát rất hay, hát hay như ca sĩ.

Bài tập 2/18

- Đặt câu có dấu ngoặc kép: Các bạn ồ lên thích thú, thì ra Lan là một "danh ca" chính hiệu.

Tác dụng dấu ngoặc kép: Nhấn mạnh từ *danh ca* được dùng với ý nghĩa đặc biệt là chỉ người hát rất hay, hát hay như ca sĩ.

Bài tập 3/18

- Văn bản *Con gái của mẹ* có hai đoạn: một đoạn nói về tình cảm của mẹ dành cho con, đoạn còn lại nói về tình yêu thương Lam Anh dành cho mẹ.

Bài tập 4/18

Tìm câu chủ đề (nếu có) trong các đoạn văn sau:

Câu chủ đề là: bài ca có thể là lời của cô gái (câu văn mang nội dung khái quát của cả đoạn văn, thường đứng ở đầu hoặc cuối đoạn văn)

Không có câu chủ đề.

Dặn dò:

- Hoàn thành tất cả các bài tập thực hành tiếng Việt vào vở
- Chuẩn bị bài: “Chiếc lá cuối cùng”

Tuần 20

Tiết 80

Nội dung 4: Đọc mở rộng theo thể loại

Chiếc lá cuối cùng

(O Hen- ri)

I. MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

1. Kiến thức:

- Giúp HS nêu được những nét chính về nhà văn O Hen- ri và truyện ngắn “Chiếc lá cuối cùng” (Xuất xứ, thể loại, ngôi kể,...).
- Nêu được các sự việc chính trong văn bản.

2. Kỹ năng:

- Xác định ngôi kể trong văn bản “*Chiếc lá cuối cùng*”.
- Nhận biết được các chi tiết miêu tả hình dáng, cử chỉ, suy nghĩ, lời nói của các nhân vật như Xiu, Giôn-xi, Bơ-men. Từ đó hình dung ra đặc điểm từng nhân vật.
- Phân tích được diễn biến tâm lí nhân vật.
- Xác định giá trị bản thân: sống có tình yêu thương và trách nhiệm đối với mọi người xung quanh.
- Phân tích được diễn biến tâm lí nhân vật.
- Xác định giá trị bản thân: sống có tình yêu thương và trách nhiệm đối với mọi người xung quanh.

3. Thái độ:

- Yêu thương con người, tình cảm tương thân tương ái lẫn nhau trong cuộc sống.
- Bài học về cách đối diện với khó khăn, bệnh tật; cách sống yêu thương và sẻ chia với mọi người; cách nhìn đối với nghệ thuật chân chính

II. KIẾN THỨC CƠ BẢN

? Qua tìm hiểu ở nhà, nêu những hiểu biết của em về tác giả O’ Henry

? *Johnsy, cô ấy rơi vào hoàn cảnh như thế nào?*

- Là một nữ họa sĩ nghèo sống trong khu nhà ổ chuột cùng với cô bạn cùng phòng là Sue

- Bị sưng phổi nặng.

- Nghèo khó không có tiền lo thuốc thang.

? *Tìm những chi tiết nhà văn khắc họa diễn biến tâm trạng của Johnsy? Nhận xét về Johnsy?*

- Khi biết mình mắc bệnh: Chán nản, tuyệt vọng (miêu tả ý nghĩ trực tiếp)

- Suy nghĩ: "Khi nào chiếc lá cuối cùng rụng xuống thì mình cũng lìa đời."

? *Tâm trạng của chị Xiu khi biết về bệnh tình và ý nghĩ của Johnsy*

+ Quan tâm, chăm sóc, động viên Johnsy.

+ Lo sợ khi thấy lá thường xuân rụng dần.

+ Lo lắng cực độ khi Johnsy nhờ kéo màn lên.

+ Ngạc nhiên, vui mừng khi thấy chiếc lá chưa rụng.

? *Qua đó, em nhận thấy Xiu là người như thế nào?*

Xiu là người chị bao dung, giàu tình yêu thương, kính phục cụ Behrman.

? Hoàn cảnh sống của cụ Behrman

+ Là một họa sĩ vô danh, ngoài 60 tuổi, kiếm sống bằng việc làm mẫu vẽ cho các họa sĩ trẻ.

+ Mơ ước cháy bỏng vẽ được một kiệt tác chưa thực hiện.

?Tình cảm, tấm lòng của cụ Behrman

+ Tâm trạng: Lo lắng cho bệnh tình của cô “Sự sệt ngó ra ngoài cửa sổ”

+ Hành động: Vẽ chiếc lá trong cơn mưa tuyết, mong cứu sống Johnsy .

?Kiệt tác của cụ Behrman

- Chiếc lá được vẽ y như thật.

- Chiếc lá được vẽ trong hoàn cảnh đặc biệt.

- Chiếc lá đã cứu sống Johnsy.

- Chiếc lá được vẽ bằng tình thương bao la và sự hi sinh cao thượng.

→ Quan điểm nghệ thuật:

+ Nghệ sĩ đích thực: Luôn trăn trở về tác phẩm để đời; Quan tâm đến sự sống của con người.

III. BÀI GHI

Tiết 80

Nội dung 4: Đọc mở rộng theo thể loại

Chiếc lá cuối cùng

(O Hen- ri)

I. Tác giả, tác phẩm

1. Tác giả

O’Henry (1862-1910) nhà văn Mỹ, chuyên viết truyện ngắn.

- Truyện của ông thường nhẹ nhàng và tràn đầy tinh thần nhân đạo cao cả.

2. Tác phẩm

- Tác phẩm tiêu biểu: *Căn gác xép, Tên cảnh sát và gã lang thang, Quà tặng của các đạo sĩ...*

II. ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1.Nhân vật Johnsy

a. Hoàn cảnh sống:

- Là một nữ họa sĩ nghèo sống trong khu nhà ổ chuột cùng với cô bạn cùng phòng là Sue

- Bị sung phổi nặng.

- Nghèo khó không có tiền lo thuốc thang.

b. Diễn biến tâm trạng:

- Khi biết mình mắc bệnh: Chán nản, tuyệt vọng (miêu tả ý nghĩ trực tiếp)

- Suy nghĩ: "Khi nào chiếc lá cuối cùng rụng xuống thì mình cũng lìa đời."

-> yếu đuối, buông xuôi, tuyệt vọng

- Johnsy hồi phục:

+ Khi thấy chiếc lá cuối cùng không rụng: Lấy lại nghị lực sống và dần hồi phục

+ Muốn ăn cháo, uống sữa, ngắm mình trong gương vẽ vịnh Na-pơ (miêu tả ý nghĩ trực tiếp)

+ Thấy mình tệ, thấy muốn chết là một cái tội.

-> Vì sự gai góc, kiên cường của chiếc lá cuối cùng. → Đối lập với sự yếu đuối, chiếc lá đã tiếp thêm nghị lực sống cho Johnsy.

.=> Từ người yếu đuối, buông xuôi, thiếu nghị lực, niềm tin vào cuộc sống, Johnsy đã lấy lại được nghị lực, dám vươn lên, chiến thắng bệnh tật.

2. Nhân vật Xiu

- Tấm lòng yêu thương của Sue với Johnsy:

+ Quan tâm, chăm sóc, động viên Johnsy.

+ Lo sợ khi thấy lá thường xuân rụng dần.

+ Lo lắng cực độ khi Johnsy nhờ kéo màn lên.

+ Ngạc nhiên, vui mừng khi thấy chiếc lá chưa rụng.

- Chi tiết Xiu kể cho Johnsy nghe về bí mật của chiếc lá là chi tiết đặc sắc tạo bất ngờ cho nhân vật và người đọc, tạo kết thúc mở cho câu chuyện.

→ Xiu là người chị bao dung, giàu tình yêu thương, kính phục cụ Behrman.

3. Nhân vật cụ Behrman

- **Hoàn cảnh sống:**

+ Là một họa sĩ vô danh, ngoài 60 tuổi, kiếm sống bằng việc làm mẫu vẽ cho các họa sĩ trẻ.

+ Mơ ước cháy bỏng vẽ được một kiệt tác chưa thực hiện.

→ Già yếu, cô độc, chưa có thành công trong nghệ thuật.

- **Tình cảm, tấm lòng** của cụ Behrman

+ Tâm trạng: Lo lắng cho bệnh tình của cô “Sự sệt ngó ra ngoài cửa sổ”

+ Hành động: Vẽ chiếc lá trong cơn mưa tuyết, mong cứu sống Johnsy.

→ Mắc bệnh sưng phổi, chết sau 2 ngày. → Nghệ thuật đảo ngược tình huống.

Kiệt tác của cụ Behrman

- Chiếc lá được vẽ y như thật.

- Chiếc lá được vẽ trong hoàn cảnh đặc biệt.

- Chiếc lá đã cứu sống Johnsy.

- Chiếc lá được vẽ bằng tình thương bao la và sự hi sinh cao thượng.

→ Quan điểm nghệ thuật:

- Luôn trăn trở về tác phẩm để đời; Quan tâm đến sự sống của con người.

III. Tổng kết

1. Nghệ thuật:

- Truyện có nhiều tình tiết hấp dẫn, sắp xếp chặt chẽ khéo léo, kết cấu đảo ngược tình huống.

- Kết thúc truyện bất ngờ, để lại nhiều dư vị

2. Nội dung, ý nghĩa:

- Ca ngợi tình yêu thương cao cả giữa những con người nghèo khổ.

Dặn dò:

- Đọc lại văn bản “Chiếc lá cuối cùng”

- Chuẩn bị bài: “Viết biên bản về một cuộc họp, cuộc thảo luận hay một vụ việc”